

szerkesztőbizottság fenti címére történő visszajuttatása után kerülnek értékelésre, az MHTT Műszaki szakosztálya év végi beszámoló közgyűlésén.

A pályázat díjazása:

A szavazólapok értékelése alapján a legjobb cikkeket a MH műszaki szemlélőd különdíjban részesíti.

Mindkét pályázat résztvevőinek sok sikert, a műszakiak taborának a szakma fejlődését szolgáló színvonalas pályamunkákat és cikkeket kíván:

Mócsai József mk.ezredes
a MH műszaki szemlélődje

A terep befolyása a robbanó műszaki záruk tervezésére, létrehozására

A hadművelet és harc megvívásának természetes közege a terep. Ez adja meg természeti struktúráját. Balaton Sándor: Műszaki záruk (Magyar Katonai Szemle 8.sz.) című munkájában megadja a választ miért szükséges elemezni a kérdéskört.

"Ha a vezetés egy harceszköz rendszeresítését határozza el, akkor előkészítő tevékenységében elsősorban mérlegelni kell:

a./ az okokat, melyek miatt az illető harceszköz megszületett,

b./ a katonapolitikai helyzetet

Az okok vizsgálata dönti el a kérdéses harceszköz fontosságát, a tőle kívánt hatást. A katonapolitikai helyzet mérlegelésénél pedig döntenie kell a vezetésnek arra vonatkozólag, hogy ki ellen (erkölcsi és harcászati tényezők) és hol (földrajzi tényezők) kívánja ezt a harceszközt alkalmazni. Nem közömbös ugyanis, mely harceszköz megszerkesztésénél, hogy azt milyen felkészültségű ellenséggel szemben, és milyen földrajzi tulajdonságokkal rendelkező hadszíntéren akarjuk alkalmazni. A műszaki záróeszközök megszületésének oka az a cél volt, hogy alkalmazásuk révén az ellenség mozgását gátolhassuk. Ha egy hadsereg hadművelési tervében ez a szempont fontos, akkor semmi anyagi áldozattól sem szabad visszariadni, hogy ezeknek az eszközöknek a kifejlesztésével a kívánt hatást elérhessük."

A terep ismeretének fontosságát húzza alá a korszerűnek mondható USA FM-100-5 sz. "Hadműveletek" című szabályzat is amely harmadik fejezetében teljes egészében az időjárással és a tereppel foglalkozik:

"Az időjárás és a terep nagyobb hatással van a fegyveres küzdelemre, mint bármely fizikai tényező, beleértve a fegyverzetet, a felszerelést, és a hadtápbiztosítást is."

A terep jellege meghatározhatja a harc megvívásának fajtáját, rendkívüli módon befolyásolhatja a hadművelési felépítést, a harcrendet, a csapatok elhelyezkedésének geometriai méreteit, a tüzrendszert, a védelmi állások rendszerét a hadművelet (harc) dinamikáját, beleértve annak valamennyi összetevőjét. Akár támadó, vagy védelmi hadművelet megvívásáról legyen is szó a terep helyes értékelése, jó kihasználása csökkentheti az erő és eszközigényt, - a cél elérése érdekében fokozhatja a csapatok tevékenységének rejtett végrehajtását, - az élőerő és technikai eszközök védelmét, növelheti hadrafoqhatóságát és hatékonyságát,

segítheti a manőverek végrehajtását, és jelentősen akadályozhatja az ellenség tevékenységét, egyes esetekben célja elérését meg is hiúsíthatja. De igaz lehet ennek ellenkezője is. Ha a terep értékelése elnagyolt, vagy nem a szükséges mélységben van elvégezve, rendkívüli károkat, veszteségeket eredményezhet. Ezért minden parancsnok, beosztására való tekintettel köteles a rábízott feladat érdekében személyesen végezni a terep értékelését, figyelembe véve a rábízott kötelek nagyságát és rendeltetését.

A szakaszparancsnoknak a feladatra való felkészülés során a fő figyelmet a domborzatra, a talajra, növényzetre a közvetlen irányzású tűz vezetését befolyásoló tereptárgyakra, a műszaki zárás lehetőségekre, természetes akadályok meglétére kell összpontosítania míg a dandárparancsnoknak az általános domborzatra, a nagyobb jelentőségű terepakadályra, az út- és vasúthálózatra, a talaj átlagos megmunkálhatóságára, a fedettségre, az úton kívüli járhatóságra, a járható irányokra kell a fő hangsúlyt helyeznie.

A terep, - hadszíntér értékelésének fontosabb mozzanatai a következők: - adatgyűjtés - az adatok részletes tanulmányozása, csoportosítása és részkövetkeztetések levonása - a végkövetkeztetés és a katonaföldrajzi értékelés.

Az ország védelmének műszaki biztosítási feladataiból a műszaki zárás szempontjából fontos terepértékelésnél megítélésem szerint az alábbi főbb szempontokat kell figyelembe venni: - a vizsgált terület földrajzi elhelyezkedését, a határviszonyokat; - a határon kívüli terület jellemzőit, az ellenség felvonulási, szétbontakozási és mozgási lehetőségeit; - a vizsgált terület milyen kötelek befogadását teszi lehetővé, az ellenség milyen harcrendbe bontakozhat szét, milyen támadási ütemet, menetsebességet érhet el, hol lehetnek a sávhatárok, milyen

módszert választhat a szárnyak biztosítására, a határátlépés előtt, és után; - melyek a védelemre alkalmas terepszakaszok, irányok, megfelelő domborzati viszonyok, nagy védőképességű természetes akadályok; - melyek azok a terepszakaszok, körzetek, amelyek a legkedvezőbb feltételeket biztosítják a különböző páncélelhárító eszközök-, fegyverek alkalmazására; - milyen körzetekben, sávokban hozhatók létre a legkisebb erő, eszköz, és időráfordítással a leghatékonyabb műszaki zárok, maga a zárrendszer;

- melyek a záró alegységek, tartalékok, mozgó záróosztatok célszerű alkalmazási irányai, alkalmazási és elhelyezési körletei; - milyen zártípus, zárási módszer, zársűrűség alkalmazása biztosíthatja a kívánt cél elérését; - a növényzet milyen befolyást gyakorol a robbanó zárok létrehozására, mennyire teszi lehetővé nem robbanó, vagy kombinált zárok létrehozását, hogyan befolyásolja a figyelést, tüzelést, a páncéltörő tüzeszközök alkalmazását; - hol van lehetőség vízzárak létrehozására, milyen hatékonysággal, és mennyi idő alatt; - melyek azok a területek, ahol rombolásokkal, zárcsomópontok berendezésével lehetséges jelentős mesterséges akadályt létrehozni; - melyek azok a területek és természeti tényezők, amelyek műszaki záróvvé való kialakításával, kislétszámú összefegyvernemi erő alkalmazásával is szilárdan megtarthatók; - milyen az adott területen lévő vízfolyások és mesterséges víziutak, csatornák jellege, sűrűsége, akadályozó hatása, mennyire alkalmas víziakadályra támaszkodó védelem kialakítására, folyami aknazárak létrehozására, vagy a partok aknásítására, gázlók zárására; - milyen az úthálózat jellege, sűrűsége, milyen a terep úton kívüli járhatósága, az utak vagy műtárgyak rombolása milyen hatást gyakorol a

harcoló felekre; - hogyan helyezkednek el a lakott települések, beépített területek, ipartelepek, milyen méretűek, leküzdhetők vagy milyen akadályozó jelleggel bírnak, különösen, ha egyes részeik rombolásra kerülnek, milyen megkerülési lehetőségek kínálkoznak; - milyenek a talajviszonyok, a földfelszín alá telepítendő aknazárak szempontjából milyen a talaj megmunkálhatósága, illetve mennyire befolyásolja a talajminőség a záruk elkészítésének idejét; - milyen a talaj vízháztartása, a talajvíz szintje, melyek az időszakos belvízzel borított területek, a folyóvölgyekben mely területek kerülhetnek elöntésre.

A terep tehát rendkívül bonyolult, sokrétű és állandóan változó körülményeket biztosít a harctevékenység megszervezéséhez, megvívásához, így a műszaki zárás számára is. Ezért igen fontosnak tartom, hogy a tervező, harcvezető tiszt számára folyamatosan értékelt, pontosított adatbázis álljon rendelkezésére.

Jákó Gyula mk.ezredes

Pontonosok a Szerb harctéren 1914-ben

Az elmúlt napokban olvastam el a Harmincas Honvédek élete a halálmezőkön című könyvet. Dr. Paulovits Sándor honvéd százados a harmincas évek végén vetette papírra sorait, mellyel a 30. honvéd gyalogosezrednek állít örök emléket az utókor számára. E remekműben a szerző nem feledkezett meg a háború névtelen hőseiről a műszaki, utász, pontonos katonák hőstetteiről sem. Hiszen küzdelmük nélkül a gyalogos és lovas alakulatok sem tudták volna végrehajtani a harcadataikat.